

In game laat je zien hoe integer je bent

© DE TELEGRAAF ILLUSTRATIE MARIUS STEENBERGEN

Schandalen voorkomen? Meet moreel kompas

door Marlou Visser

Een integriteitskwestie kan je heel snel je carrière kosten, ondervond bijvoorbeeld voormalig D66-Kamerlid Sidney Smeets onlangs. Als organisatie wil je daarom graag weten hoe het is gesteld met het moreel kompas van medewerkers. Goed nieuws: integriteit is meetbaar.

HR-adviesbureau LTP heeft een methode ontwikkeld om inzicht te krijgen in het morele kompas van mensen. De psychologen van het adviesbureau doen dat met vragenlijsten en dilemma's, maar ook met een speciaal ontworpen game.

„Als iemand vragenlijsten invult, kan diegene sociaal wenselijke antwoorden geven. Terwijl je in een game ziet hoe iemand zich gedraagt in bepaalde situaties”, legt innovatiemanager Marian de Joode uit. „Dat geeft een veel beter beeld, want integriteit is sterk situatie-afhankelijk.”

"Een kleine groep mensen is gewoon echt niet integer, maar die filter je er redelijk makkelijk uit"

Met de methode worden persoonlijkheidskenmerken getest waarvan bekend is dat zij het risico op niet-integer gedrag in bepaalde situaties vergroten. Het gaat dan om hebzucht, meer willen hebben dan een ander, trots, statusgevoeligheid en manipulatie. Ook mensen die minder zelfinzicht hebben, zullen zich eerder niet-integer gedragen.

„Een kleine groep mensen is gewoon echt niet integer, maar die filter je er redelijk makkelijk uit, bijvoorbeeld door referentie-onderzoek”, vertelt LTP-psycholoog Ivo Winkes. „Een veel grotere groep kan in de verleiding komen, zeker als zij onder druk staan. Het is zowel voor de organisatie als de persoon zelf handig om daar inzicht in te krijgen.”

Integriteit gaat om zaken als stelen en liegen, maar ook om prettig samenwerken, vertelt De Joode. „Iemand die slechter scoort op onze integriteitstest, zal bijvoorbeeld eerder informatie achterhouden in een samenwerking.” Het HR-adviesbureau zet de methode onder meer in bij een grote telecomorganisatie. Daar blijkt de integriteitstoets een goede voorspeller te zijn van uitstroom uit de organisatie.

„Je komt niet aan de top als je heel verlegen in een hoekje heel transparant gaat zitten zijn”

Voor bijvoorbeeld rechters, notarissen, accountants en politici ligt een selectie op integriteit voor de hand. Maar ook bijvoorbeeld in de haven, bij de politie of in de retail is het belangrijk, legt De Joode uit. „Kom jij in de verleiding om iets te stelen als je met hele dure spullen werkt? Kun je worden omgekocht?”

Bijna iedereen heeft wel persoonlijkheidskenmerken die hem of haar kwetsbaarder maken voor niet-integer handelen en dat is ook niet erg, vertelt De Joode. „Je komt niet aan de top als je heel verlegen in een hoekje heel transparant gaat zitten zijn. Iets van statusgevoeligheid heb je wel nodig om ceo te worden, want anders geef je niet zoveel op voor zo’n positie. Wat wij testen is waar je zit op de bandbreedte, en wat dus je zwakke plekken zijn.”

Uitglijer

Bij integriteit zijn er eigenlijk drie fases, vertellen de psychologen. „Doe je bepaalde dingen niet omdat je bang bent om gepakt te worden, omdat je de regels wilt volgen of omdat je echt uit jezelf vindt dat bepaald gedrag niet door de beugel kan? Dat kun je meten door iemand dilemma’s voor te leggen, in een vragenlijst, rollenspel of game.”

„Kijk, iedereen maakt wel eens een uitglijer”, zegt Winkes. „Zeker als je op een positie zit met macht. Waar het om gaat, is hoe je daarmee omgaat. Ben je zelf kritisch genoeg om in te zien dat je een fout hebt gemaakt? Kun je ervan leren?”

Wil je hier meer over weten?

Neem dan contact op met Marian de Joode, innovatiemanager bij LTP: M.deJoode@ltp.nl of Ivo Winkes, partner LTP: I.Winkes@ltp.nl.